

Nr. 49052/49460/DSDRP/13.10.2014

Doamnei Maria Nicoleta ANDREESCU
Director executiv
Asociația pentru Apărarea Drepturilor Omului în România – Comitetul Helsinki
Str. Nicolae Tonitza nr. 8A
Sector 3 București

Stimată doamnă director executiv,

Urmare adresei dumneavoastră prin intermediul căreia ne supuneți atenției Raportul APADOR-CH realizat în urma vizitei efectuate la penitenciarele Baia Mare și Satu Mare, vă comunicăm următoarele:

Considerații generale privind demersurile întreprinse în direcția creșterii capacității de cazare și combaterea efectelor generate de supraaglomerarea locurilor de deținere

În cursul anului 2012 au fost date în folosință un număr de 1.201 noi locuri de cazare (*Penitenciarul Iași – 200 locuri, Penitenciarul de Minori și Tineri Tichilești – 312 locuri, Penitenciarul Vaslui – 259 locuri, Penitenciarul Găești – 370 locuri, Penitenciarul de Minori și Tineri Craiova – 60 locuri*).

În anul 2013 au fost date în folosință 1421 locuri de cazare obținute prin lucrări de reparații curente (*210 de locuri la Penitenciarul Găești, 60 de locuri la Penitenciarul Botoșani, 28 de locuri la Penitenciarul Bistrița, 60 de locuri la Penitenciarul Craiova, 46 locuri la Penitenciarul Târgșor, 90 de locuri la Penitenciarul Poarta Albă, 25 de locuri la Penitenciarul Miercurea Ciuc, 247 de locuri la Penitenciarul Pelendava, 53 de locuri la Penitenciarul Slobozia, 100 de locuri la Penitenciarul Timișoara, 60 de locuri PMT Craiova, 96 de locuri la Penitenciarul Tulcea*) și investiții (*346 de locuri la Penitenciarul Vaslui*).

Permanent au fost derulate lucrări de îmbunătățire a infrastructurii și creștere a standardului de cazare a persoanelor custodiate.

Pentru reparații curente, în anul **2014**, este alocată suma de **5.782.000,00 lei** mai mare cu aproximativ **187%** față de cea alocată în anul **2013**.

Pentru anul 2014 activitățile propuse sunt:

1. Demararea lucrărilor la următoarele obiective:
 - Post control, vizite – Timișoara
 - Modernizare și extindere pavilion vizite – Poarta Albă
 - Transformare pavilion școală în pavilion detenție – Găești
 - Pavilion detenție - Mărgineni
2. Continuarea lucrărilor la obiectivele:
 - Pavilion 04 (detenție + bloc alimentar + centrală termică) – Codlea

- Curți plimbare – Iași
 - Curți plimbare - Brăila
 - Curți plimbare – Secția Valu lui Traian – Poarta Albă
3. Realizarea proiectelor tehnice pentru:
- Transformare a 2 pavilioane administrative auxiliare în spații detenție – R113 Giurgiu
 - Secțiile VII – VIII, respectiv Sector vizite – Aiud
 - Curți plimbare - Tulcea
 - Transformare grajd în spații detenție – Secția Ișalnița – Craiova
 - Transformare atelier producție în spații detenție – Satu Mare
 - Modernizare spații detenție – Bârcea Mare (Deva)
 - Modernizare vizite + spații reintegrare socială – Focșani
 - Transformare ateliere de producție în spații detenție - Găești
4. Finalizarea spațiilor destinate atelierelor de calificare în diferite meserii, finanțate din fonduri externe nerambursabile în cadrul proiectului "Viața după grații", la penitenciarele:
- Vaslui – atelier construcții
 - Rahova – confecționat peleți
 - Jilava – tipografie
 - Poarta Albă – seră
 - Bistrița – atelier instalații
 - Bârcea Mare – tâmplărie din lemn
5. Demararea grantului cu Norvegia referitor la:
- modernizarea secției de tineri din cadrul Penitenciarului Bacău
 - înființarea unui centru terapeutic pentru femei în cadrul Penitenciarului Gherla

Totodată, în faza de idee, sunt avizate de către Consiliul Tehnico – Economic realizarea a două penitenciare cu o capacitate de 1000 de locuri în localitățile Berceni și Caracal.

Pentru realizarea celor 2 penitenciare s-a încercat demararea unui proiect comun cu Ministerul Finanțelor Publice și Banca Europeană de Dezvoltare a Consiliului Europei.

Potrivit art. 48 alin.8 din Legea nr. 254/2013, în cazul în care capacitatea legală de cazare a penitenciarului este depășită, directorul acestuia are obligația de a informa directorul general al Administrației Naționale a Penitenciarelor în vederea transferării persoanelor condamnate în alte penitenciare. Directorul general al Administrației Naționale a Penitenciarelor stabilește dacă transferul se impune, cu precizarea penitenciarelor în care se transferă persoanele condamnate.

În prezent întreg sistemul penitenciar se confruntă cu fenomenul supraaglomerării

Pentru menținerea unui echilibru al efectivelor din diverse zone și asigurarea patului individual pentru fiecare persoană privată de libertate a fost necesară transferarea permanentă, de către ANP, a unui număr important de deținuți.

Considerații generale privind deficitul de personal medical

În contextul deficitului de personal medical (grad de ocupare cu personal medical de 63,24 %, respectiv de 42,13% la medici), eforturile ANP au fost semnificativ direcționate spre asigurarea în bune condiții a asistenței medicale pentru persoanele custodiate. Astfel, au fost înaintate note de fundamentare și adrese de solicitare pentru deblocarea și scoaterea la concurs a posturilor vacante concretizate la începutul anului 2014 cu scoaterea la concurs a 22 posturi – 7 personal cu studii

superioare (2 specialitatea psihiatrie, 2 specialitatea chirurgie, 1 boli infecțioase, 1 laborator, 1 farmacie) și 15 asistenți medicali.

Din cele 22 au fost ocupate 20 – a rămas vacant 1 post de farmacist și 1 post asistent medical pentru care s-a reluat procesul de scoatere la concurs.

Totuși numărul de posturi scoase la concurs este infim pentru necesitățile sistemului și ca urmare permanent există o conlucrare cu organizațiile profesionale destinate personalului medical (Colegiul Medicilor, Ordinul Asistenților Medicali, Societăți profesionale etc.), pentru încheiere de contracte prestări servicii – contracte care sunt asigurate cu fondurile obținute de la CASAOPSNAJ, pentru serviciile prestate de medicii angajați ai sistemului și nu de la bugetul ANP.

Referitor la constatările de la Penitenciarul Baia Mare precizăm următoarele:

Începând cu prima decadă a lunii septembrie condițiile de detenție din camere au fost îmbunătățite prin:

- scoaterea din camere a unui număr de 74 paturi și montarea unei dispozitiv de facilitare a accesului în pat pentru deținuții cazați la cel de-al treilea nivel;
- modernizarea a patru camere;
- igienizarea prin zugrăvire a 11 camere;
- înlocuirea învelitorii de pe acoperișul secției unde sunt cazați deținuții care execută pedeapsa în regim deschis.

Personalul de reintegrare socială din Penitenciarul Baia Mare desfășoară activitățile specifice, în conformitate cu reglementările cadrului normativ și legislativ al activităților educaționale și de asistență psihosocială. Implementarea *Sistemului motivațional de creditare a deținuților* a crescut cererea solicitanților pentru participarea acestora la activitățile de reintegrare socială. Trebuie menționat, că participarea deținuților la activitățile și programele educaționale și de asistență psihosocială este stabilită de către specialiști, după o evaluare riguroasă a nevoilor acestora, urmată de includerea recomandărilor specifice în *Planul individualizat de evaluare și intervenție educativă și terapeutică*. Din momentul completării documentului cu recomandările specialiștilor și cu acordul informat al deținutului, *Planul* devine astfel obligatoriu pentru participarea deținuților la activitățile menționate.

Coordonatorii sectorului reintegrare socială din Penitenciarul Baia Mare au adoptat, ca metodă de compensare a deficitului de personal, atragerea organizațiilor nonguvernamentale, prin intermediul voluntarilor, pentru desfășurarea activităților educaționale și de asistență psihosocială recomandate de către specialiști.

În domeniul asistenței psihologice și a asistenței sociale, dificultățile întâmpinate din perspectiva resursei umane deficitare, descrise de către reprezentanții APADOR-CH, sunt reale.

Cu privire la demersurile de organizare a activităților de specialitate, precum și la standardele minime ale cerințelor referitoare la resursele logistice - umane și materiale - menționăm că acestea au fost elaborate și validate în cadrul direcției de specialitate din administrația centrală, sub forma *cadrului normativ și legislativ al activităților de asistență psihosocială și educațională*. Întrucât problematica generată de insuficiența personalului este circumscrisă resursei financiare, în ultimii șapte ani, nu au mai fost încadrați specialiști - psihologi sau asistenți sociali - din sursă externă. Deși, în timp, toate proiectele de memorandum privind ocuparea funcțiilor vacante au

fost respinse, cu toate acestea, Administrația Națională a Penitenciarelor își propune continuarea acestor demersuri.

În ceea ce privește domeniul investițiilor, Penitenciarul Baia Mare, în perioada următoare, va înainta, în formă actualizată, pentru analiză în cadrul Consiliului Tehnico - Economic, următoarele documente:

- Sistem control acces – intervenții la imobile de natura investițiilor;
- Pavilion detenție - intervenții la imobile de natura reparațiilor capitale;
- Proiect tehnic pentru pavilion nou de detenție cu o capacitate de 500 locuri.

Referitor la raportul vizitei efectuate la Penitenciarul Satu Mare, vă comunicăm că, lunar, o comisie special desemnată verifică funcționarea punctului comercial de incintă urmărind condițiile de păstrare și comercializare a produselor, diversitatea gamei de produse, termenele de valabilitate, precum și nivelul prețurilor practicate în comparație cu prețurile de pe plan local.

Dacă, în urma verificării nivelului prețurilor la produsele comercializate prin punctul comercial în comparație cu prețurile produselor similare de pe piața locală, se constată depășiri la unele produse, este atenționat administratorul punctului comercial pentru reducerea corespunzătoare a prețurilor.

Administrația Națională a Penitenciarelor depune eforturi consecvente în vederea asigurării resurselor financiare necesare, atât prin alocații bugetare, dar și prin venituri proprii.

Față de observația dumneavoastră privind „importanța unei diete variate care să includă fructe și legume proaspete, în special pentru menținerea stării de sănătate”, menționăm că cu sprijinul Centrului Județean APIA Maramureș, în cursul lunii septembrie 2014, s-a aprovizionat până în prezent o cantitate de 2600 kg mere, gratuit, în conformitate cu Regulamentul delegat (UE) nr. 923/2014, urmând a se mai aproviziona, conform înțelegerii cu un producător local, încă aproximativ 5 tone mere.

Prețurile produselor de la magazinul din incinta penitenciarului sunt actualizate lunar cu prețurile practicate pe piața liberă, de către o comisie mixtă, formată din cadre ale penitenciarului și reprezentanți ai magazinului. Prețurile sunt calculate pe baza mediei prețurilor luate de la mai multe unități comerciale de profil, cu desfacere en detail, pentru aceeași marcă și calitate a produselor comercializate. Deși pe secțiile de deținere erau afișate listele cu prețurile pentru luna august, la afișierul situat înainte de intrarea în magazin, vânzătoarele nu au înlocuit listele din luna precedentă, iar în interiorul magazinului listele de prețuri erau actualizate, pentru luna în curs. Prețurile de pe bonul fiscal au fost cele afișate pentru luna în curs, respectiv august 2014. Aspectul care a mai fost lămurit referitor la acel bon fiscal era faptul că la produsul cumpărat, respectiv roșii, pe bon era trecută cantitatea, prețul, iar pe rândul următor produsul. Cantitatea cumpărată a fost sub un kilogram, iar valoarea era corespunzătoare cantității cumpărate.

În raport cu rolul și scopul măsurii executării pedepsei cu închisoarea, munca deținuților urmărește menținerea și creșterea capacității acestora de a-și câștiga existența după liberare și realizarea de venituri care se pot folosi la îmbunătățirea condițiilor de deținere, dar și pentru susținerea acțiunilor de resocializare a deținuților.

Administrația Penitenciarului Baia Mare a întreprins demersuri susținute pentru menținerea beneficiarilor existenți, dar și pentru identificarea unor noi beneficiari, în scopul de a asigura folosirea la muncă a unui număr cât mai mare de persoane private de libertate. Astfel, în cursul anului 2014 au fost încheiate mai multe contracte de prestări servicii și de voluntariat, care împreună cu deținuții folosiți în

interesul locului de deținere au asigurat munca pentru 35 - 40% dintre deținuții custodiați.

Un alt mod de implicare al administrației penitenciarului pentru creșterea capacității deținuților de a-și câștiga existența după liberare, a fost derularea unui proiect din fonduri europene prin care au fost calificați 196 de deținuți în meseriile de finisor în construcții, legumicultor și tâmplar, proiect care s-a încheiat în decembrie 2013.

În ceea ce privește consemnarea privind agresiunea sexuală între deținuți din cursul anului 2014, menționăm că, în cursul anului nu a avut loc nicio agresiune sexuală între persoanele private de libertate, aspectul consemnat referindu-se la un deținut care a fost agresat fizic de alți deținuți ca urmare a infracțiunii săvârșite – viol (agresiunea sexuală a unui minor). Acest deținut a fost clasificat în categoria persoanelor private de libertate cu risc de vulnerabilizare, dispunându-se măsuri de protecție în conformitate cu reglementările în vigoare.

Referitor la constatările de la Penitenciarul Satu Mare precizăm următoarele:

Demersurile privind modernizarea spațiilor de detenție au fost scoase în evidență de raportul dumneavoastră.

La această unitate, programul de consultații la cabinetul medical din sectorul de detenție include în fiecare zi minim o serie de deținuți de pe fiecare secție de detenție. În afară de aceștia, urgențele sunt primite la orice oră, deținuții care au rămas dimineața pe camere și nu au ieșit la muncă din motive de sănătate, cei cu TSS precum și orice altă solicitare pe motive medicale (cereri de orice tip – xerocopii, prezentări la comisiile de pensionare sau de handicap, agresiuni, autoagresiuni, refuzuri de hrană, aplicarea unor sancțiuni disciplinare, etc.).

În concluzie este consultată orice persoană privată de libertate prezentată cabinetului medical.

Controalele igienico-sanitare efectuate în cursul lunii august 2014 au atestat faptul că existau camere cu ploșnițe, mai ales în prima parte a lunii august. Prin urmare s.a dispus efectuarea unei acțiuni de dezinsecție generalizată în data de 09.08.2014, cu un rapel generalizat în data de 30.08.2014.

Referitor la plângerea deținutului DAN MARIUS FURTOS precizăm că acesta și-a exprimat dorința de a fi prezentat la Medicina Legală și a întocmit cererea de consultație ML în data de 20.08.2014, abia după ce a fost audiat de reprezentanții APADOR-CH. A fost prezentat a doua zi la SML Satu Mare, în vederea emiterii Raportului constatator ML, ni s-a solicitat consult de specialitate urologic și i s-a întocmit raportul final ML în data de 22.08.2014 (care, ulterior i-a fost adus la cunoștința deținutului sub semnătură). Între timp deținutul a fost transferat și la Spitalul Penitenciar Rahova – urologie, în conformitate cu recomandările medicului specialist urolog, recomandare primită în cadrul investigațiilor dispuse de ML.

Directorul locului de deținere poate aproba ca persoanele private de libertate care au o conduită corespunzătoare și nu au fost sancționate disciplinar în ultimele 6 luni, în funcție de dotările unității și condițiile tehnice existente, să primească ori să achiziționeze din fonduri financiare proprii televizoare.

În cazul nerespectării regulilor stabilite de administrația locului de deținere cu privire la păstrarea și folosirea televizoarelor și aparatelor radio cu baterii, directorul locului de deținere poate dispune măsura administrativă de retragere a acestora la

magazia unității și predarea lor familiei persoanei private de libertate sau unei persoane desemnate de aceasta, în condițiile legii.

Având în vedere aceste aspecte, nu se poate dispune ca, în toate situațiile în care un deținut este cazat individual, camera de deținere să fie dotată cu televizor.

Cu aleasă considerație,

Pentru comisar șef de penitenciare Claudiu Cătălin BEJAN
director general al Administrației Naționale a Penitenciarelor, semnează

Comisar șef de penitenciare Marian STANCOVICI
Director general adjunct

